

staa paa hans Side, gjort. Hvad det ærede Medlem for Hifted Amts 2den Valgkreds (Sagb) angaar, skal jeg ikke komme videre ind paa hans Udtalelser, da de allerede ere omhandlede af det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. A. Hansen). Jeg skal kun sige til ham, at det ikke er nogen fornuftig Grund mod et Forslag, at man ikke altid paa een Gang kan udrette Alt. Det er overhovedet vist, at man ved et Lovforslag af den Natur ikke kan omstabe Borgernes eget indre Væsen; men idet man tager den onde Anledning bort i enkelte vigtige Tilfælde, har man derved et Middel til Forbedring, som navnlig i dette Tilfælde har reel Betydning. Det vil sige meget, om Regjeringen og Lovgivningsmagten stille sig i Epidisen for saadanne Ufferer og anerkjende dem ved Institutionens Bevarelse som noget Gavnligt, eller om man enes om at affkaffe det og derved anerkjender det som noget Skadeligt. Forskjellen paa disse to Tilstande har en overordentlig væsentlig Betydning for Borgernes Betragtning i det Hele. Fordi man ikke kan affkaffe en og anden Last i Samfundet, s. Ex. Lyveri, derfor etablerer man dog ikke en Institution for Stats- og Mestertyve. Det er et Exempel fra en anden Sfære, men det er fuldstændig logisk at anvende her lige over for det ærede Medlems Betragtninger. Det ærede Medlems Udtalelse om Dvergreb osv. stænte vi ham; det er kun et Vidnesbyrd om, at han er saaledes inde i reaktionære Anskuelser, at han ikke en Gang ser, at de ere de herstfende i flere Forhold. Den meget ærede Minister syntes ikke om Forslaget, og det kan jeg godt forstaa; jeg vilde have undret mig, om man med Hensyn til dette Spørgsmaal var sig selv fra 1849, naar man ikke er det i alle andre Spørgsmaal. Da kunde en Indenrigsminister dog sige, at disse Ting vare saa overordentlig Videt værd, og Interessen vilde nok svinde ind for dem efterhaanden, som Oplysningen og Dannelsen tiltoge. (Anfjær: Det er et Bevis paa, at han har taget fejl!). Ja, desværre! men derfor udrer det mig ikke, at man fra Regjeringens og dens Venners Side er gaaet bort fra sig selv og deres egne Grundsatninger fra 1849. Naar den meget ærede Minister henviste til Norge, skal jeg først bemærke, at det dog, saa vidt jeg erindrer, er henvet et halvt hundrede Aar siden, at Norge indførte sin Ridderorden, og dernæst have de dog den Bestemmelse, at de Grunde, ifølge hvilken Bedkommende er bleven dekoreret, skal meddeles; det er dog en Fordel fremfor her, om man kan angive en Grund hvorfor. Det er allerede en Veiledning, og det giver dog ogsaa Anledning til at Sagen kan blive overveiet og ikke saaledes, som det nu ofte sker, ser ud som et rent Tilfælde; altsaa i den Henseende er det ikke nogen ringe Forskjel, og jeg skulde meget betvivle, om Norge i 1874 havde gjort det Samme, som det gjorde den Gang. Naar den ærede Mi-

nister siger, at vi ikke kunne affkaffe Adel, siger jeg, at det befatter Lovforslaget sig heller ikke med; Lovforslaget vil affkaffe Retten for Adelen til at bære sin Titel, men taler ikke om at affkaffe Adelen. At et Samfund ikke skulde kunne undvære Ordener, og at Erkjendelsen deraf ligger dybt begravet i det menneskelige Druft, hvilket anføres af Ministeren, nævner jeg blot, for at det igjen kan blive Gjenstand for Dverveielse; det er Sætninger, som forekomme mig i høieste Grad besynderlige. Det er vistnok sandt, at en Bonde, naar han efter lang og hæderlig Tjeneste faaer et Sølufors — naturligvis ikke et Guldfors — ofte er særdeles inderlig glad over det. Vi have jo ogsaa Forestillinger fra ældre Tid, som endnu leve og udøve deres Virkning i disse Forhold; men jeg er imidlertid tilbøjelig til at tro, at denne forældede Svaghed lige overfor saadanne Ting hører ikke den oppogende, yngre, frjindede Slægt til i Almindelighed omkring i Landet. De sætte deres Værd i en ganske anden Anerkjendelse end en saadan. Naar den ærede Minister ikke vilde tale haardt, men dog mente at kunne tale om, at § 1 var ligesom et Anløb imod den kongelige Magt og nævnte Særrettigheder eller i alt Fald nedarvede Rettigheder, skal jeg dertil sige, at jeg beder om at faae oplyst, hvor der staaer noget derom i vor gjældende Forsatning. Vor Forsatning uddeler Rettigheder til de forskjellige Statsmyndigheder. Hvor staaer, at det at ophøje visse Folk og dermed paa anden Maade ligesom nedtrykke Andre og at inddele dem i Klasser paa forskjellig Maade efter Grunde eller Ikke-Grunde ikke skulde høre med til det, som i § 11 hører ind under Rigets Anliggender, hvorfor en Minister maa bære Ansvar? Jeg vil sige, det vilde være beklageligt og usorvarligt, om del ikke forholdt sig saaledes; thi ellers vilde Folkemeningen let kunne vildeles, der kunde vækkes Fjælsker imod den, der er ansvarlig og ukræftelig, for Noget, der begaas, som man nu er berettiget og forpligtet til at vende imod dem, der ere ansvarlige derfor. At Rang ikke skulde kunne undværes i militære Forhold o. desl., er vistnok en fuldstændig Misforstaaelse af selve Begrebet. Det er saa naturligt, at, hvor der er en Rækkefølge, der er saa naturlig angiven som i militære Forhold, behøver man til visse ikke særlige Lovskrifter vedtagne. Det, der altsaa var Sovepunkt i den ærede Ministers Foredrag imod Forslaget, at det skulde bære Særrettigheder eller være et Anløb imod den kongelige Magt, er et Sovepunkt, hvorimod jeg bestemt nedlægger Indsigelse. Jeg siger, at det, at faae det fuldstændig klart, at alt Saadant sker under en Ministers Ansvarlighed, og at en Regent vil blive fri for megen Paatrængen og andre Plager, hvis det Hele affkaffes, har Betydning netop ogsaa for et klart, fundt og lykkeligt Forhold umiddelbart mellem Regenten og hans Undersaatter.